

Biti študent inkluzivne pedagogike

In kaj si predstavljam pod 'biti inkluzivni pedagog'

■ **Blaž Teršek**, študent podiplomskega študijskega programa inkluzivne pedagogike na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, sodeluje v inovacijskem projektu *Multisenzorno učenje*.

Ker ravno zaključujem magistrski študij inkluzivne pedagogike, sem se odločil za razmislek o tem, kako je biti študent inkluzivne pedagogike in kaj si predstavljam pod 'biti inkluzivni pedagog'. Enako vprašanje se mi je porajalo tik pred vpisom in po zaključku študija predšolske vzgoje.

Inkluzivna pedagogika je študij, v katerega mora biti študent čustveno vpleten. Študijski predmeti dajo široko paleto znanja, ki ga lahko uporabimo na različnih področjih – tako pri delu z mladimi kot tudi z odraslimi in starejšimi. Med študijem smo spoznavali načine vključevanja otrok s posebnimi potrebami v svet in metode, načine ter oblike dela z otroki, ki imajo različne potrebe. Spoznavali smo značilnosti nadarjenih otrok ter slepih in slabovidnih otrok, otrok z govorno-jezikovnimi motnjami, gluhih in naglušnih, otrok s čustvenimi in vedenjskimi težavami, z znižanimi sposobnostmi za učenje, z učnimi težavami. Veliko teh pristopov lahko uporabimo pri delu z vsemi, saj so otrokom vsebine dostopne po različnih zaznavnih poteh in tako lažje in učinkoviteje zapomnljive. Poleg predmetov, ki nas seznanjajo z načini dela z otroki z različnimi primanjkljaji, ovirami in motnjami, med študijem spoznamo tudi zgodovinsko pot, ki je družbo pripeljala do bolj inkluzivne naravnosti in razvoja inkluzivne pedagogike. Spoznamo in naučimo se osnov poklicnega in kariernega svetovanja, načrtovanja individualiziranega programa ter pridobimo osnovno znanje o podporni in nadomestni komunikaciji in znakovnem jeziku.

Da bi lažje razumeli svet oseb s primanjkljaji, motnjami in ovirami, smo se pri predmetih vživeli v njihov svet. To smo storili tudi pri predmetu Metode dela s slepimi in slabovidnimi, kjer smo se s prevezami in belo palico sprehodili po Kopru. Izdelali smo tu-

di didaktične pripomočke in igrače za otroke s specifičnimi primanjkljaji, motnjami in ovirami, ki so primerni za vse otroke. To je npr. stonoga Bibi, ki je namenjena slepim in slabovidnim otrokom. Pri predmetu Učenje likovne vzgoje v heterogenih skupinah sem izdelal pripomoček po navdihu umetniškega dela *Kompozicija C (No. 3) z rdečo, rumeno in modro*, ki ga je naslikal Piet Mondrian. Izdelek predstavlja zaboj s predalom, v katerem so barvne ploskve različnih velikosti. Izdelek je primeren za vse otroke, manj primeren je le za slabovidne in slepe otroke.

Seveda pa je le od nas odvisno, kako bomo pridobljeno znanje unovčili in uporabili ter se zavedali dejstva, da se je treba za kakovostno delo vseskozi izobraževati in izpopolnjevati. Študij bi lahko primerjal z rekom pedagoga Pestalozzija, ki je dejal, je treba pri študiju uporabljati glavo, srce in roke, saj tako pridobimo veliko znanja in spretnosti, ki jih lahko uporabimo v različnih situacijah v vrtcu, šoli oz. kjer koli. Roke potrebujemo za izdelavo različnih didaktičnih pripomočkov, igrač, ponazoril, prilagoditev, ki so v pomoč in podporo otrokom s specifičnimi potrebami, hkrati pa so primerni in zanimivi tudi za ostale. Navsezadnje pa je v Pestalozzijevem reku izpostavljeno tudi srce in menim, da je za kvalitetnejše in uspešnejše delo z ljudmi treba imeti sprejemajoče, inkluzivne vrednote ter srce na pravem mestu.

V okviru študija sem imel priložnost sodelovati v inovacijskem projektu, ki se je izvajal na Osnovni šoli Lucija, kjer smo timsko so-

delovali z učiteljicami razrednega pouka. Kot inkluzivni pedagogi smo bili vključeni v razrede prve triade osnovne šole in smo bili štirinajst dni del teh skupnosti, v katerih smo sodelovali kot drugi strokovni delavec/učitelj. Glavni namen inovacijskega projekta je bil prav sodelovanje dveh različnih strokovnjakov, ki skupaj načrtujeta veččutni pouk, pri katerem učenec izbere njemu lastno pot oziroma način učenja, ki mu predstavlja najlažje pomnjenje znanja. Sodelovanje je potekalo v vseh fazah pouka, začelo se je s skupnim vsakodnevnim timskim načrtovanjem pouka v skladu z učnim načrtom, ki pa se je izvajal nekoliko drugače, predvsem bolj konkretno in izkustveno ter raziskovalno.

Prvi dan sem imel pozitivno tremo, saj nisem vedel, kaj naj pričakujem in kakšna pričakovanja imajo do mene učenci in šola ter njeni strokovni delavci. Že prvi vtis, ko sem stopil v šolo in zbornico, me je pomiril, saj je šola v barvah, ki delujejo pomirjajoče. Učenci so me dobro sprejeli in tako smo se lahko v štirinajstih dneh dobro spoznali in tudi spoprijateljili. V času inovacijskega projekta smo vsi skupaj rasli, tako učenci, učiteljica, pa tudi sam kot študent, bodoči inkluzivni pedagog.

Biti inkluzivni pedagog ne pomeni samo načrtovati prilagoditve vsebin za učence s posebnimi potrebami, ampak pomeni načrtovati pouk po meri vsakega učenca.

Ob koncu inovacijskega projekta sem prejel tudi risbe otrok in učiteljice z lepimi pozdravi in željami. Z risbe neke učenke se lepo pokaže temeljni namen projekta: timsko sodelovanje dveh učiteljev pri spoznavanju literarnega dela.

Veliko znanja, ki sem ga pridobil med študijem predšolske vzgoje in inkluzivne pedagogike, sem tako lahko prenesel v inovacijski projekt, s čimer sem povezal teoretično znanje, pridobljeno na fakulteti, in prakso.

Lahko rečem, da mi je študij inkluzivne pedagogike veliko dal – to sem imel priložnost ugotoviti v samem inovacijskem projektu. V avtentičnih okoliščinah sem lahko spoznal pomen in vlogo inkluzivnega pedagoga, ki v razredu sodeluje z učiteljem; menim, da bi morala biti zaradi heterogenosti učencev to pogostejša praksa. Delo inkluzivnega pedagoga namreč ni bilo usmerjeno le v pomoč in podporo učencem s posebnimi potrebami, ampak v pomoč in podporo vsem učencem, ki so raziskovali, da bi se naučili čim več, pri tem pa so si želeli tudi pozornost učitelja.

Menim, da je prav to glavni namen študija

inkluzivne pedagogike – biti inkluzivni pedagog ne pomeni samo načrtovati prilagoditve vsebin za učence s posebnimi potrebami, ampak pomeni načrtovati pouk po meri vsakega učenca. Za takšno načrtovanje pa je nujno poznavanje učenca v celoti, tako njegovih osebnostnih značilnosti kot učnega stila in strategij za podporo prepoznanim potrebam. Vse to pa učitelj težko zmore sam, zato se je sodelovalno poučevanje, ki ga v razredu skupaj izvajata učitelj in inkluzivni pedagog, pokazalo kot poučevalni pristop, ki zelo pripomore k izboljšanju učne učinkovitosti, kar so že ugotovili z empiričnimi raziskavami (Scruggs, Mastropieri in McDuffie, 2007), enako izkušnjo pa smo imeli tudi mi.

Da se vrnemo k vprašanju, ki smo si ga zastavili na začetku. Kako je biti inkluzivni pedagog? Vsekakor se moramo zavedati, da biti inkluzivni pedagog ni samo obveza, ki jo opravljaš samo osem ur in potem lahko 'odložiš' stvari. Inkluzivni pedagog je mnogo več – je vrednota, način življenja, poslanstvo. Inkluzija je vsekakor način življenja. Biti inkluziven ne pomeni le, da prilagajaš vsebine

otrokom s posebnimi potrebami. Pomeni biti spoštljiv do vseh, demokratičen do vseh, zagotoviti vsem enake možnosti za uspeh – ne le v šoli, tudi v življenju. Biti inkluziven pomeni zavedati se razlik med ljudmi in jih spoštovati.

Tudi inkluzivni pedagogi smo različni. Imamo različne svetovne nazore, poslušamo različno glasbo, beremo različne knjige – vsak kroji življenje po svoje. Toda nekaj nam je, vsaj večini 'inkluzivcem', skupno. To so naša prepričanja, vrednote in zavedanje o dragocenosti vsakega življenja in pravi vsakega do uspeha; zato naše poslanstvo ni omejeno le na pomoč in prilagajanje vsebin, temveč stremi k opolnomočenju posameznika za kakovostno življenje v skupni družbi, ki je ena za vse.

Literatura

- Austin, Vance L. (2001): Teachers' beliefs about co-teaching. *Remedial and Special Education*, 22, 245–256.
- Cook, Lynne; Friend, Marilyn (1995): Co-teaching: Guidelines for creating effective practices. *Focus on Exceptional Children*, 28, 1–16.
- Scruggs, Thomas E.; Mastropieri, Margo A.; McDuffie, Kimberly A. (2007): Co-teaching in inclusive classrooms: A meta-synthesis of qualitative research. *Exceptional Children*, 73(4), 392–416.

Inkluzivni pedagog in izboljšanje učenja

Ko skupaj poučujeta učitelj razrednega pouka in inkluzivni pedagog

■ **Mateja Gregorčič**, dipl. vzgojiteljica predšolskih otrok in prof. edukacijskih ved, abs. mag. študija inkluzivne pedagogike, je različne izkušnje pridobila med praktičnim usposabljanjem v vrtcu in šoli ter na poletnih letovanjih z otroki.

Inkluzijo razumemo kot proces, ki se pojavlja tako na vzgojno-izobraževalnem polju kot tudi v vsakdanjem življenju. Naloga inkluzivnega pedagoga je, da širi inkluzivno paradigmo v vseh plasteh družbe in išče optimalne pogoje za napredek vsakega otroka. V inkluzivnem okolju se otroci preko izkušenj učijo spoštovati različnost, kar predstavlja pomembno kompetenco v življenju. Ljudje smo zelo različni in ta raznolikost nas bogati. Ne glede na vse razlike si vsakdo zasluži biti sprejet in spoštovan.

Inkluzivni pedagog

Inkluzivna miselnost temelji na človekovih pravicah. Ena izmed teh je pravica do izobraževanja, ki je ustavna pravica vsakega posameznika. Pri tem mislimo na izobraže-

vanje, ki je kakovostno in spodbuja posameznikov celostni razvoj. Zagovarjamo, da morajo imeti tudi otroci s posebnimi potrebami enake možnosti, zato je treba upoštevati njihove pravice v enakovredni meri, kot

jih imajo in uživajo njihovi vrstniki. Pojavlja se vprašanje, kako naj vzgojitelj ali učitelj, ki izvaja vzgojno-izobraževalni program z normativnimi otroki, hkrati prilagaja svoje delo tudi otrokom s posebnimi po-